СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 159. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 12-го липня 1938. Nh. 159. Jersey City, N. J., Tuesday, July 12, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807. — Уряд У. Н. Союзу: BErgen 4-1010. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЧЕРГОВИЙ ЛЕТ ЧЕРЕЗ ОКЕАН

НЮ ЙОРК. — Минолої неділі вечором молодий американський міліонер і вправлений летун, Говард Гюз, вибрався враз зо своїми чотирма товаришами літаком через океан до Европи. Першою їх зупинкою буде Париж. Звідтам вони зараз виїдуть до Швайцарії, а потім до Чехословаччини, Росії, Японії і через Тихий океан назад до Америки. Вони хочуть приблизно в пятьох днях обїхати довкруги світ і вернутись назад до Ню Йорку. Їх літак має назву „Світова Вистава в 1939", а завданням їх лету є розпропагувати нюйорську виставу перед цілим світом.

ЧЕРГОВА ЛЕТУНСЬКА ТРАГЕДІЯ.

АРМОНК (Ню Йорк). — Розривковий літак, який за оплатою брав на коротку обїздку людей, осідаючи на летунськім полі, розбився і запалився. Всі три пасажири враз з летуном згоріли. Вогонь вибух в одній хвилині, так, що не було часу погасити його хемічними ґазами.

ЕЛЕКТРИЧНИЙ ТОК УБИВ ТРИ ОСОБИ.

ВЕСТ СОҐЕРТІС (Ню Йорк). — У літній хатині гості хотіли заложити радіо. В тій цілі Джан Шрефт, 32-літній чоловік, привязав дротяну антену до каменя і кинув на дерево, щоб там її зачепити. Та антена натрапила на електричний дріт і вбила його на місці. Також убила на місці жінку Крабл і її 11-літню доньку. Інший чоловік, який бачив ту сцену, хотів їх рятувати тим, що взяв дрючок і старався відіпхати дріт. Та це йому не вдалося. На щастя дрючок був сухий. Бо колиб дрючок був вогкий, то електричний ток був би також убив і його. Ще інший чоловік кинув линву на вбитого Шрефта і хотів його відтяти. Та по линві пройшло чимало електрики, щоб його добре попарити. Щойно заклинана рятункова сторожа витягнула трупів зо звоїв антени. А зробили це елетромеханіки в той спосіб, що натягнули сильні гумові рукавиці, через які не переходить ток.

З ЧУЖОГО КОНЯ ПО СЕРЕДИНІ ДОРОГИ ЗЛАЗИ.

НЮ ЙОРК. — Захотілось двом бувшим арештантам переїхатися знов поліцайським автом, але вже без опіки поліцаїв. Вони вкрали поліцайське авто і з цілої сили почали з ним утікати. Та в поспіху заїхали на дерево і там авто розбилось. Один з них тяжко покалічивсь і безпритомний пішов до шпиталю. А другий був здоровий, та повандрував просто до тюрми.

ПОМЕР СУДДЯ КАРДОЗО.

ПОРТ ЧЕСТЕР (Ню Йорк). — Тут помер на хворобу серця в 67 році життя суддя Найвищого Суду, Бенджемін Кардозо. Кардозо в судівництві мав ліберальні переконання і стояв на становищі, що „нарастаючі суспільні сили повинні дістати свій вислів у законодавстві". Був з походження жидом.

ПОЛЯКИ ВИБИРАЮТЬСЯ В НЕБЕСНІ ПРОСТОРИ.

ВАШИНҐТОН. — Американське ґеоґрафічне товариство подало до відома, що польська амбасада у Вашинґтоні повідомила його, що небавом польська наукова експедиція поїде в стратосферу, 15 миль уґору. Ця експедиція здійметься під кермою польського летуна Бужиньского у великім стратосферичнім бальоні.

З ПОЇЗДКИ ПРЕЗИДЕНТА.

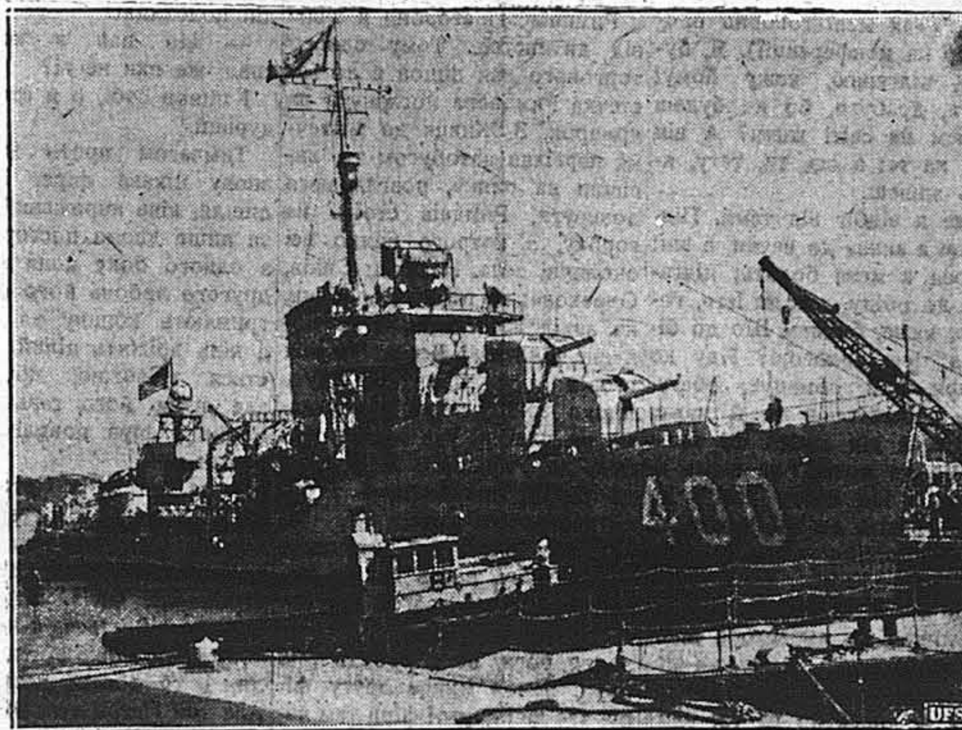
ФОРТ ВОРТ (Тексас). — Президент Рузвелт у часі своєї поїздки виголосив чергову промову в Тексасі. В тій промові підкреслив, що полудневі стейти не повинні заманювати дешевими заробітними платами промисл з північних стейтів. Бо в той спосіб вони тільки на коротку мету поправлять свою долю. Фактично мала робітнича плата означає малий життєвий рівень і мале поживкування земними добрами. Щоб люди могли споживати те, що витворять фабрики, треба їм давати добру заплату. Інакше продукти будуть лежати на складах. Добробут Америки полягає на високих заробітних платах у всіх стейтах.

УЧАСТЬ ЦЕРКВИ В СУСПІЛЬНІМ ЖИТТІ.

НЮ ЙОРК. — Священик Фландерс виголосив проповідь, у якій завзивав душпастирів, щоби брали активну участь у світських організаціях і разом з ними в практичному життї реалізували ті ідеї, які проголошував Ісус Христос.

ДЕПРЕСІЯ НА ЗБІЖЕВОМУ РИНКУ.

ШІКАҐО. — Новинки з Европи, що внаслідок дощів збори збіжжя всюди поправились, викликали на шікаґовській збіжевій біржі депресію і смуток. Бо внаслідок европейської посухи почав був зростати попит за американською і канадійською пшеницею. Торгівці збіжжям мали надію, що ціна на збіжжя підскочить. Тепер та надія цілком змаліла і ціни правдоподібно не підскочать.

НАЙШВИДШИЙ КОРАБЕЛЬ ВУЙКА СЕМА.

Це найшвидший корабель маринарки Злучених Держав, недавно спущений на воду на острові Мейр, Каліфорнія. Він належить до типу нищильників і називається МкКол. У недавніх спробах він робив пересічно на годину 42 вузли, що рівняється 47 милям. Має чотири 5-цалеві гармати і чотири торпедові рури, спеціяльно зладжені до атакування в битві.

НАЙМЕНША КНИЖКА НА СВІТІ.

Не тільки найбільші предмети викликують сьогодні у світі сензацію, але також найменші. Тому теж і Букарешт має право до деякої міри чванитися, що має найменшу на світі книжку.

Яка велика ця найменша книжка? Приблизно така сама, може трішечки більша, як зернятко фасолі. Хто хоче прочитати зміст цієї книжки, мусить уживати до цього побільшуючого скла. Крім цього є в тій книжечці репродукція портрету короля Карла, кисти визначного румунського маляра Діра Дуре. Цю дивовижню книжечку, якої оправа має всього 14 мм. кв. площини, вислали були на паризьку виставу як дивогляд друкарської техніки.

„СТАЛІНІВСЬКИЙ" УРОЖАЙ.

Рада народніх комісарів советської України означила врожай 1938 року як „сталінівський", що малоб значити „найкращий". Одночасно найвищі партійні й адміністраційні інстанції в Україні стверджують, що цьогорічних зборів не буде де маґазинувати. Також велика збіжева данина, яку після жнив влада стягає від колхозів, у великій мірі марнується, бо нема її де зберегти. Шпихлірі та маґазини поруйновані та загрожені збіжевими шкідниками. Вони є тільки розсадниками заразм, особливо для сівного збіжжя.

УТІК ПЕРЕД БЛИЗНЯТАМИ.

Недавно трапилася в однім польськім містечку комічна подія, а саме 38-літній маляр Х. перестрашився так того, що його жінка привела близнята, що втік з хати „у світ за очі", відцуравшися жінки й дітей. Про цей дивний страх перед близнятали повідомила жінка поліцію, яка почала шукати оріґінального втікача.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ІНВАЗІЯ ЩУРІВ.

На летунську площу Моґуль Бгім недалеко міста Карахі в Індії насунула язва щурів. Вони поробили під поверхнею багато нор, наслідком чого літаки не могли причалювати. Всякі заходи, щоб вигубити щурів, не помогли: щурів не відстрашили трійки, вогонь та трійливі ґази. Влада мусіла уладити летунський майдан на іншому місці.

ПОЗАЧЕРВОНІ ПРОМІНІ.

Як відомо, людське око бачить тільки невелику частину промінів, що в дуговині лежать поміж фіолетними й червоними. Фіолетні, більш енерґійні промінї, легко сфотоґрафувати. За ними тягнеться довгий ряд дуже міцних промінів, що проходять не тільки крізь дерево, тіло, кості, але й металі. Чим коротші хвилі тих промінів, тим вони більш проникливі. Найважніші з них проміні Рентґена, але найбільше уваги звертають на себе під сучасну пору т. зв. космічні (світові) проміні, що просякають у воду сто метрів глибоко, пронизують ґранітові скелі, кілька метрів грубі.

По другий бік дуговини лежить безліч промінів, яких хвиля росте чимраз більше. Надто великі хвилі знаходять приклад у радіотелефонії. Дуже цікаві теплові хвилі, безпосередньо позачервоні. Вони легко проходять крізь мряку. Недавно винайдено фотоґрафічні плитки, якими ті теплові проміні можна добре світлити. При їх помочі можна відсвітлювати кровоносні посудини живого орґанізму. А саме частина позачервоних промінів пронизує шкіру та вглитується кровю і на знимці виступають кровоносні посудини у виді темних ліній на синім тлі. Знимку можна зробити при світлі прасувального залізка (гладуна). Плитки слід берегти перед теплом і треба переховувати в ледових комірках найрадше на сухім леді.

НІМЕЧЧИНА УЗБРОЮЄ ГРЕЦІЮ.

Між грецьким урядом та консорціюмом німецьких банків ідуть переговори у справі кредитів на збройні матеріяли. Треба пригадати, що в 1936-му році німецькі банки дали Греції кредит у висоті 30 міліонів марок на закуп збройного матеріялу в кількох більших німецьких фабриках. Цей кредит уже вичерпавсь і теперішні грецькі переговори мають на меті добути ще одну позичку на ту саму ціль.

НА МИЛУВАННЯ НЕМА СИЛУВАННЯ.

На вул. 3-го Мая у Львові прохожі були свідками палкої суперечки молодого чоловіка та молодої жінки. В одному моменті молодий чоловік витягнув з кишені звичайний кухонний ніж і завдав жінці два удари в груди. Як жінку рятували та повезли до шпиталю, молодий чоловік утік, але потім зголосився в комісаріяті поліції і зізнав, що він, Тадей Йосиф Ґурка, по фаху тапіцер, хотів, щоб панна Франціішка Шеліґа, 22-літня урядниця банку, стала його нареченою і стрічалася з ним кожного дня. Вона рішуче на те не годилася. Стрінувши її випадково на вул. 3-го Мая, Ґурка ще раз намагався намовити її до стрічі, а коли Шеліґівна заявила, що не хоче з ним бачитися й говорити та нехай він дасть їй спокій, він пробив її ножем. Ґурку арештували.

ЗАБОРОНИЛИ РЕЛІҐІЙНУ ПРОЦЕСІЮ.

Волинське воєвідство заборонило хрестний похід з Обицького жіночого манастиря на Кремянеччині до монастирів у Зимному (Володимирщина), Дермані і Більовій (Рівенщина), що мав відбутися від 29-го травня до 5 липня.

НАЙДОВШИЙ ТУНЕЛЬ НА ДОРОЗІ.

Найдовший тунель на дорозі будують тепер у Персії. Він злучить Теґеран з побережжям Каспійського моря й буде довгий 3 км.

ЗЛЕ ЖИВЕТЬСЯ В КРАЇНІ „РОБІТНИКІВ І СЕЛЯН"

МОСКВА. — Советські урядові часописи „Правда" й „Ізвестія" розписалися про советські здобутки з нагоди 21-ліття советської влади. Та образ, який вони змальовують, виглядає дуже сумно. Признають, що в торговлі панує цілковитий безлад, що не можна дістати найпотрібніших артикулів поживи, що великі села не мають часто ні одного склепу та що навіть найбільші склепи і маґазини не мають на продаж найпотрібніших річей. А, наприклад, у такім великім місті як Ростов немислимо купити в цілім місті дитячий мяч.

ВИСЕЛЮЮТЬ...

ЛЬВІВ.— „Новий Час" (ч. 139) подає, що польське староство в Ліську виселило з Устрик Долішних українця Дмитра Глухого, освітнього інструктора при філії т-ва „Просвіта" і заразом заборонило йому перебувати впродовж 10 років у всіх прикордонних повітах. Як причину подано те, що польський суд у Перемишлі засудив Д. Глухого за „протипольську діяльність".

ВБИВАЮТЬ КОМУНІСТІВ В УКРАЇНІ.

МОСКВА.—Преса щораз частіше згадує за протисоветський терор в Україні. Біля Мелітополя (південна Україна) вбито місцевого комуністичного діяча Пломіяді, що був головою контрольної комісії колгоспу ім. Сталіна. Невикриті справці вбили його револьверовими стрілами. ҐПУ перевело з цього приводу масові арешти.

ЗЛЕ СПИСАЛИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.

КИЇВ.—Совети назначили новий загальний спис населення, бо той спис, який переведено в січні минулого року, уневажнено як неповний і неправдивий. Київський „Комуніст" твердить, що в самому Києві „згублено" біля двацять вулиць. Пише далі, що подібне сталось і в харківській области, де поминено при списі цілі оселі. А в дніпропетровській области не завважили поверх 80,000 населення.

ПРИЗНАВСЯ ДО ТОГО, ЩО ЙОМУ ПОДИКТУВАЛИ.

КИЇВ. — Незабаром почнеться процес проти Затонського і товаришів. Затонський признався до всього, що йому закидує ҐПУ. Визнав себе винуватим „у шкідництві в ділянці народньої освіти в Україні, в утримуванні звязків з ворогами советської влади, буржуазними націоналістами й фашистівськими агентами".

ЩО ПОДОБАЄТЬСЯ МОСКВІ?

МОСКВА. — Московські „Ізвестія" підкреслюють з промови Хрущева, секретаря ЦККП(б)У, таке: „Праця в Україні була незвичайно напружена, бо німецькі барони й польські пани висилали в Україну своїх агентів, які робили все, щоб нам шкодити... Ми мусимо знати, що успішний розгром ворогів в Україні є результатом допомоги сталінського ЦК і самого Сталіна. Український нарід не забуде ніколи тієї братньої допомоги, що її дав йому великий московський нарід..."

З ПОДВИГІВ „РУССКОГО" ПРОФЕСОРА.

УЖГОРОД. — „Нова Свобода" (ч. 7) подає, що суд засудив проф. Фодора на 45 днів арешту і заплату судових коштів за те, що в школі зневажив поганими словами малолітню доньку д-ра Юлія Бращайка, українського діяча і голови товариства „Просвіта" в Ужгороді. Фодор це „руский" професор, ренеґат і ворог українства.

САМІ ЗМУСИМО СВІТ ВИЗНАТИ НАС!

УЖГОРОД. — „Нова Свобода" застановляється над тим, що хоч наука визнала нас самостійним народом, то політичний світ таким нас не визнає. На те є така рада: „Самі ми, і ніхто інший, мусимо приневолити політичний світ визнати нашу народність". І респектувати її політичні права.

ШО ПРО ГІТЛЕРА.

ЛОНДОН. — Джордж Бернард Шо, відомий анґлійський письменник, розговорився про Гітлера і націстів. Казав, що подивляє Гітлера за багато речей, за прилучення Австрії до Німеччини, за нищення версайського договору, але не розуміє його жидівської політики. Каже, що його расистівська теорія є на ділі наслідуванням жидівської дурної науки про „вибраний Богом нарід". Вважає також конфіскату майна професора Альберта Айнштайна глупотою.

НОВЕ „МІСТО МЕРТВИХ".

КАЙРО (Єгипет).—Селім Бей Гасан пономідив, що відкрив місто, що в нім є найменше яких 20,000 гробів і стільких мумій, які походять зперед пять тисяч років.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАРОД І УРЯД

Президент Рузвелт вибрався на довшу туру по полудневих і західніх стейтах та при ріжних нагодах виголошує там промови про preріжні справи. Як звичайно, порушує він часто в своїх промовах, а то й самою своєю поведінкою, питання, що потім довго ворушать населення по всьому краю. Своїми промовами зприводу свята 150-ліття зорґанізування уряду в так званій Північно-Західній Території він порушив між іншим питання відношення уряду до правленого населення, питання, котре нині розглядають не лише в Америці, але й по всьому світі.

Люди, що орґанізували правління в цій Північно-Західній Території, виходили передовсім із заложення, опертого на справжньому досвіді, що правління краю треба для щоденного життя, для охорони дому, заробітку, жінок, дітей. Уряд, на їх погляд, не був чимось відрубним від них, якоюсь силою понад народом. „Уряд був для них силою самого народу, демократичним висловом зорґанізованої самодопомоги", — говорив Рузвелт дослівно, поминаючи те, щ оця засада йшла всупереч засаді, яку признавали загально майже в цілому тодішньому світі і яка, сильно побита в 19. столітті, нині назад оживає. Старі шляхетські держави були втіленням цього другого погляду, а коли польський суддя, засуджуючи українця за боротьбу проти Польщі, пригадує йому, що Польща є переможницею, а українці переможеними, та коли московський суд приймає як облекшальну обставину для злочинця, факт його пролетарського походження, то це є признаки повороту до старого погляду, що уряд — це влада переможців над масами переможених.

З цеї нової засади уряду, що лягла в основу орґанізації правління в Америці, випливають поважні консеквенції. В краю, де уряд є чужою владою над народом, народ не має права відноситись до уряду по допомогу в часі якоїсь загальної потреби. У краю, де уряд є силою самого народу, народ відноситься до уряду по допомогу з почуттям, що він відноситься по допомогу до себе самого. „Остаточними правителями в нашій демократії", каже Рузвелт, „є не президент, не сенатори й конґресмени, і не урядові урядники. Остаточними правителями в нашій демократії є самі виборці".

Це все виглядає на самозрозуміле до банальности. Американські виборці наслухалися цього при всякій нагоді. Чували це й ново натуралізовані громадяни, звичайно при нагоді набуття громадянства. Одначе ці засади треба повторяти паки й паки, бо саме люди, що виросли в інших державних порядках, часто думками приймають погляди, які висказував президент Рузвелт, але своїми чувствами приймають старі, противні тому, наставленню, що має для життя краю велике значіння, бо людина звичайно поступає не за диктатом свого розуму, але за диктатом свого серця. Людина, що приняла демократію умом, але не приняла її чуттям, звичайно буде поступати проти засад демократії й своєю поведінкою буде, свідомо чи несвідомо, робити все, щоб демократію валити та заводити старі засади, які вона переняла своїм єством у дитячому віці.

З ПРАВОГО БОКУ ДИШЛЯ

(Картина зо старого краю для „Свободи").

Недавно опинився я на торзі в Риманові. Спитає може дехто: пощо його аж туди носило? Скажу коротко: приїхав я перед кількома днями до Риманова-Живця на курацію. Не себе лікувати, бо я від біди здоров, як то кажуть, нічого мені не бракує, хіба грошей, але синок мій щось мені маркирує. Не хоче добре вчитись, лише так якось дивно вчиться, що пильно стежить за тим, щоб не перевчитись. (Так мені говорив професор на конференції). Я, бувало, підганяю, кажу йому: вчися, драбуго, бо як будеш дурнем на світі жити? А він мені на те: а ось ти, тату, якось живеш.

Але я відбіг від теми. Підганяю я синка до науки, а він: голова в мене болить; підганяю до обіду, теж не їсть, голова, каже, болить. Що до біди з тією головою? Йду до лікаря, той обмацує, обстукує, пересвітлює та й каже: анемія, а від анемії ще одна анемія, та потім іще якась анемія, а від цього нехіть до праці, нехіть до їжі, нехіть до забави, одним словом: комплетний оферма, та й годі. Взяв я оте лікарське ореченння, пішов до директора школи, та й: дивіть, кажу, як може такий інвалід учитись добре? А директор на те: нема ради, везіть до Риманова, або якої іншої Рабки, лікуйте, а по вакаціях беріть доброго прута, хай учиться.

І ось так я опинився в Риманові-Живці. Не маю наміру робити рекляму ґрафові Потоцкому, власникові Риманова, але фактом є, що риманівські води якісь чудодійні. Приїздять сюди діти-каліки, а вертаються відсіля у „свояси" хлопці, мов цванциґери. Поправді не знаю ще, яким вернеться відсіля мій хлопець, але вже по кількох днях бачу поступ великий. Мій хлопчисько, що досі у свому 14-літньому існуванні не зїв іще ні одного повного обіду, тут їсть, як старий. Врешті пощо далеко шукати: власник Живця, ґр. Потоцкі, від 50 літ зовсім не старіється. Так йому служать його води. Риманівські лікуванці мусять платити за ті води, але з приємністю мушу ствердити, що Потоцкі є таки демократ, бо селянам, без огляду на „народовосць і визнане", дає 75% знижки від лікувальної такси. Редактори теж дістають таку знижку, але їхня рідня вже знижки не має. Значить, колиб набрала охоти їхати сюди моя дружина, то вже мусілаб заплатити повну таксу. Але добре, що я знаю, куди стежка в горох, то як поїде сюди моя жінка, тоді звелю їй одягнутися селянкою і протекція є. Важкі часи, тож треба промишляти на всі способи.

Риманівські сторони я знаю від дитинства. Тому одного торгового дня пішов я до містечка Риманова поглянути на ярмарок. З Живця до містечка переїхав автобусом та, висівши на ринку, розглядаюся довкруги. Риманів стоїть на горбку, з котрого видко всі околичні села. На схід: Синів, Одрехова; на північ Вороблик, на захід Климківка, а на полудне Живець і Дошно. З усіх сторін їдуть фіри та йдуть пішки наші селяни з клунками на плечах: усе валить юрбою до Риманова. А я стою на ринку, придивляюсь і бачу несамовиті дива.

Кожна фіра, на яку лише зором кину, якась неначе пяна. Одна їде зиґзаґом від рова до рова, друга стає поперек дороги, інша робить такі рухи, немов минає другу фіру, але дієї другої фіри там нема. Що до біса? — думаю — невже наші лемки почали і коням давати шпіритайку? Бо досі то вони лише самі пили цю отрую.

Ось дорогою з Дошна їде фіра і зовсім пяна. Мало пяна; просто сказилася, виїхала на купу шутру, зіскочила в рів, віхала між городи і десь щезла. На закруті за мостом їде фіра з Вороблика; там теж кінь мабуть пяний, бо хоч віз порожній, дорога рівна, то фірман іде пішки побіч коня та наче помагає коневі тягнути віз, а кінь крутить головою, стає цапки, не хоче йти. Думаю спершу, що може яке авто показалось поблизу, але нема ні авта, ні іншої перепони, а кінь дуріє.

Куди не гляну, всюди бачу пяні фіри. Або я пяний, або вони.

Але я сьогодні навіть не нюхав алькоголю; значить, я не пяний, отже пяні рішучо фіри, чи пак коні. Бо колиб я був пяний, то крутивсяб мені в очах увесь світ, цебто і фіри і люди. Тимчасом люди без фір є зовсім нормальні, говорять нормально і ходять нормально, лише фіри чомусьто несамовиті якісь, заганяють качки по дорозі, перевертаються, або одні йдуть поволеньки, мов слимаки, а інші біжать, мов скажені. Значить, у Риманівщині пють уже і коні шпіритайку.

Мушу впевнитись, чи мій здогад відповідає правді. Підходжу до одного риманівського обивателя та питаюсь:

— Що це за диво, що сьогодні по дорогах така метушня? Чому всі коні такі сьогодні полохливі?

— Цо пан з ксенжица спад, же пан нє ві?

І пішов собі, а я стою, мов дурний.

Тимчасом проти мене їде знову цікава фіра. Віз без дишля, кінь впряжений до воза лише двома посторонками, з одного боку коня ґазда, з другого либонь його син, оба тримають конину за поводи, а кінь дрижить цілий, оглядається трівожно, пручається, але якось його ґазда втихомирив і фіра поволіклась на торговицю.

А це хто? Цеж Петро Гринда з Вислічка, мій старий знайомий. Оба ми при війську в Сяноці служили, ще за австрійських часів. Гора з горою не зійдеться, а чоловік з чоловіком може зійтися завжди, і то зовсім несподівано. Але той Петро теж вовтузиться з конем, дишель до половини зломаний, віз якийсь розтелепаний, а Петро веде коня, мов мати дитину, що ставить перші кроки. Притримує вистрашену конину обома руками, прицмокує, гладить по гриві, а конина чомусь гнівається, фиркає, копає. Але я думаю собі: аж тепер довідаюся конкретної правди.

— Здорові були, Петре.

Петро не вспів іще оглянутись до мене, а кінь уже стоїть дуба; потім як не кинеться з возом вперед, тратує людей, перевертає жидівські страґани. Зойк, гармидер, крик, але якось люди коня вгамували, та я знову приступаю до Петра. Він, пізнавши мене, зложив руки, мов до молитви, й каже:

— Йой, редакторцю коханий, якбисте з неба ту хпали! Добрі, що вас виджу. Піздрийтеся на тоту публику невидану і нечувану.

— Та я бачу, що тут діється, але нічого не розумію. Чому ті ваші коні мов показились?

— Не коні винні, редакторцю, не коні, лем тоти нови порядки. Позерайтеся: штирдесці років їздив я тим возом до Риманова, шитки гори і вертепи я ним зїздив і нич му ся никда не стало, аж му гнеска доїхали кінця тоти порядки нови. Смотте, який віз розтелепаний, а пів дишля деси г Мочарнім зістало, анимся не мав часу обиздріти, бом кобилу ратувати мусів, жеби си худобина дашто не зробила.

— А чому дишель зломився?

— Не піде кобилиско з правого боку дишля, жебисте еї ту зараз різали. Ксе ходила з лівого боку, як ся смотрит, а барз добрі тягне, редакторцю, поцтива худобина, не норовиста. Аж як прийшов наказ з ґміни, же хто їде єдним конем, то ма запрігати коня з правого боку дишля, то пришла чиста публика. Не знам, кому тото потрібной, жеби касувати одвічний порядок, бо як світ світом, то ксе кін ходив з лівого боку дишля. Лем то єдно знам, же ани еден кін, ани єдна кобила не хоче піддатися тим новим порядкам. Смотте, што ся ту діє.

— Бачу і дивно мені, що ваші коні такі химерні. Що це такому коневі шкодить їхати з правого боку дишля. Чи це не всеодно?

— Ба, жеби то німина гміла бесідувати, то она би вам неедной повіла, але розкажте їй, нех вам повіст. Не піде і конец.

— Але може ви знаєте, по що такий наказ прийшов? Кому це не подобалося, що коні ходили з лівого боку дишля?

— Ви ся мене звідуєте, а я вас ся звідам, ви мі то повічте; ви там го Львові повинни тото люпше знати.

— Я чув, що тепер скрізь учать людей ходити та їздити по дорогах. Це мабуть стоїть у звязку з тією наукою.

— Та як вчат, то нех вчат таки, што ся розуміют на худобині троха. То не штука написати пером по папери, же так а так має бити, лем штука коня навчити ходити іначе, а не так, як він привик ходити.

— А чи цей наказ мусить бути виконуваний навіть тоді, коли кінь казиться і людей тратує?

— Видно, же мусит, бо ми дома запрягаме з лівого боку, бо конина сама стає з лівого боку дишля, але як вийдете на дорогу, а здибле вас такий левизор, што пильнує порядків по дорогах, то зараз гальтує, випряже коня з лівого боку дишля і запряже з правого боку, і хтоди зачинатся тота публика, што ту видите. Людиска радят си як можут. Дехто вишмарив дишель і їде без дишля, але то капарство. Люпше уж не рипатися, а сидіти в хижі. Але то не годен ксе дома сидіти, бо треба дашто г місті купити, або дашто на торг вивезти, а ту, як повезеш, чловече, при таких нових порядках? Та повічте там пану воєводі го Львові, нех ся змилує і скасує тоти порядки, бо што то кому шкодит, з котрого боку дишля запряжена кобила? Знаю, же треба їхати правим боком дороги і так їду, а кобила била ксе з лівого боку дишля і далася керувати, як хто хотів, а допіро гнес, при тих нових порядках, не годен дати худобі ради і люде їздят з поламаними дишлями, тратуют других людей і на каліцтво еден другого приводит.

— Та воно звичайно теорія не йде вкупі з практикою, тому й тут припис може бути змінений — кажу я. — Але мені всетаки дивно, що ні один кінь не хоче приноровитись до нового порядку. А я вже думав, що ви поїте своїх коней шпіритайкою і вони всі від тієї отрути показились.

— Редакторцю любий, ви нас так вічні не ганьбте без тоту шпіритайку, бо ми поволеньку уж еї зошитким зашмариме; і так лем два рази до року пеме.

— Не треба навіть два рази! Зовсім її зашмаріть, пийте овочеве вино.

— Може би дос люпше било, лем способу не знаме, як тото вино робити.

— Спосіб знайдете в книжках; я вам пришлю таку книжку.

— Йой, та я би вас не знал як похвалив за тото.

— Не треба й хвалити. Як приїду до вас у гори, то мене погостите вином власного виробу.

— Погощу, редакторцю, погощу, лем ся старайте, жеби коні назад ходили з лівого боку дишля, бо сами видите, якой ту скараня Боже.

Попрощав я Петра Гринду та пустивсь у свою дорогу, а він почав далі вовтузитися з химерною конякою.

Ну, скажіть мені, добрі люди, чи не варто поїхати в гори, на Лемківщину?

Гр. Гануляк.

СЛОВІНЦІ ПРО ПОЛЯКІВ

Паризьке „Українське Слово" містить допис українського іміґрантського діяча І. Будза з Югославії, в якім подає те, що написала словінська ґазета „Ютро" про українську мову з нагоди видання італійської граматики української мови Евгена Онацького. А далі поміщено також статтю словінської ґазети „Словенія", затитуловану „Поляки й меншини". В ній читаємо таке:

„Між тими народами, які з історії не хочуть взагалі нічого навчитися, знаходяться також поляки. Півтора століття терпіли вони під російським царсько-правоєлавним гнетом. Чоловік думав би, що вони знають, що це значить бути меншиною й з тої причини терпіти й бути пониженим. Полякам певне здається, що лише вони мають право не бути під гнетом, і власне тому сміють гнобити інших. Сьогодні є мало меншин, які булиб гірше переслідувані від тих, що живуть у польській державі.

„Як тільки розпочався в Чехословаччині автономістичний рух, зараз зголосилися також поляки. Є їх там 80 тисяч, далеко менше, ніж чехів у Польщі. Одначе мають більше прав, більше шкіл, більше національної свободи не тільки як чехи, але навіть як міліони українців і білорусів у Польщі. І коли видається самозрозумілим, що великі меншини чехів, українців і білорусів у Польщі не мають ніяких прав до автономії в Польщі, то рівночасно вважають вони самозрозумілим, що таке право мусить мати їх незначна частина в Чехії. І замісць самим іти з добрим прикладом вперед і дати своїм меншинам бодай дробину тих прав, що їх жадають для поляків у Чехії, здається їм ця подвійна міра настільки зрозумілою, що вважають уже за вмішування до їх внутрішніх польських справ, коли їм хто нагадає про ці основи всякої справедливости.

„Повчальним є допис із Варшави, що показує, як наростає число поляків у Чехії, і що бачить тільки польська преса. З 80 тисяч зроблено перед трьома роками 125 тисяч поляків, перед трьома тижнями вже 150 тисяч; а міністер закордонних справ, Бек, у розмові з анґлійськими редакторами підніс цю цифру до 250 тисяч. В дописі підкреслюється, що сама Польща є всім іншим, тільки не національно однородною державою. Навіть згідно з урядовою статистикою має Польща 31.1% меншин. А польська статистика з 1931. р., яку самі поляки критикують, нараховує 22 міліони поляків, 4.4 міліона українців, 2.7 міліона жидів, 1 міліон білорусів, 750 тисяч німців та 1 міліон інших. А українці запевняють, що їх є найменше 6.3 міліона, білоруси оцінють себе на 2 міліони, німці на 1 міліон, жидів є певне понад 3 міліони. І справді 6.3 міліона українців у Польщі мали би принаймні настільки прав до автономії, що 80 тисяч поляків у Чехії. Але українці не мають ні одної високої школи (університету); вони не мають доступу до державної управи, економічно є упосліджувані та використовувані.

„Не буде спокою, ні порозуміння між словянськими народами і слова про словянську взаємність лишаться так довго пустою фразою, за якою ховаються ріжні політичні пенсіоністи та ґалапаси й нею покривають свої брудні наміри та нахили, доки один словянський нарід використовуватиме другий, доки не буде мати кожний словянський нарід права самому вирішувати свої справи та відкинути кожного, хто хотів би його використовувати — зокрема на господарській ділянці".

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

23)

Марія довго не завважувала внутрішніх перемін дочки. Її сум і мовчазність брала вона за наслідки туги за батьком і його непевної долі, наслідки тяжкої селянської праці. Випитувала її, розраджувала, та сама не могла зрозуміти, що зароджувалося в душі дівчини. Але ці зміни завважив Василь. Зпочатку і він поділював думки Марії, та чим далі, став здогадуватися, що тут мусіли бути причини глибші, поважніші... Скоріше серцем ніж розумом збагнув ті причини і до почуття любови до дівчини прилучилася глибока пошана перед її горем і таємною мовчазністю. Не міг уже з нею обходитися по товариськи, як передтим, і мучився, боявся втратити її...

— В тобі щось змінилося, Віро, — часто говорив їй при рідких зустрічах. — Ти не та стала...

— То тобі так здається... Я таж, що й була — впевняла з сумним усміхом.

— Ой, не та... Чує моє серце... — і похоплювався. — А може то я завинив перед тобою?

— Ні, Василю. Ти ні в чому не завинив. Хіба я так змінилася, що всі помічують?

— Змінилася, Віро, — хитав Василь головою сумно. — Знаєш, від якогось часу я тебе...

— Що, боятися став? — перервала.

— Ну, не боятися. А шанувати, не як дівчину тільки, але як небуденну людину, що прийшла до якоїсь великої постанови і обдумує над переведенням її в життя.

— Хто це тобі сказав? — питала, злегка перелякана, Віра.

— Серце чує... І ти тому відчужуєшся від мене — казав гірко.

— Не відчужуюся, Василю... Ти для мене той самий добрий товариш.

— І нічого більше, Віро? — допитувався Василь. — Тільки товариш?...

— І того покищо вистане...

— А я думав...

Віра лагідно перебила йому:

— Знаю, що хочеш сказати... Залиши, Василю... Не час тепер на такі розмови... Та й старі вони як світ, звичайні...

— Але для мене вона нова і незвичайна. Раз на життя лише трапляється...

— Прийде час, поговоримо... А покищо як би нам молодь, учнів згуртувати? Надходять великі дні... Треба готуватися...

— Можеш покладатися на мене, Віро. Я буду твоїм помічником у всіх твоїх намірах. Бо вірю, що на зле ти не підеш — запевнював гарячо Василь.

— Дякую за довіря, Васильку, — і кидала на нього замислено-ласкавий погляд.

— Віро... Зірко... Знаю, що задумуєш... — І заглядав в її очі, обсипав усю промінням любовного зору. — А ми все життя будемо спільно працювати?...

— Коли не згинемо в боротьбі, Василю, — летіла тиха відповідь.

— Вірочко...

XV.

В глибокій таємниці повстала нова сила в тернівській волості, пізніша перша залога славної панцирки „Україна", що пройшла з боями через усю землю українську, вписала неодну славну сторінку в історію боїв Українських Армій від Києва аж до Базару, боролася проти червоних і білих московських наїзників і ген, аж у 1923 році ще не зложила зброї, не скапітулювала перед червоним окупантом. Учні ґімназії, селянські сини, молоді робітники, всі з одних околиць, взаємно знані собі змаленьку, утворили перший її склад. Звязалися присягою служити визволенню України до перемоги або загибелі, в очах смерти не зрадити її. І перед рідними батьками до слушного часу кожний зобовязався не виявлювати існування збройної військової організації. Тихцем, таємно відбувалися вправи, тихцем учились обходитися з крісами. Василя вибрали тимчасовим старшим - орґанізатором, настановлено четових інструкторів з молодих вояків, що вже знали кріс і муштру, й вони підучували недосвідних хлопців. Та духовим провідником тернівської сотні, її ідеольоґом була Віра. Вона не часто приходила на збори, та дух її відчувавсь у всьому: у внутрішній стійності селянських синів і робітничих, у швидкому і завзятому навчанні, в охоті до діла і в певності себе.

Селяни може і доміковувалися, де то так зчаста пропадають їхні сини, та перешкод не чинили. Й самі вони прочували неминулий близький кінець гетьманської влади, причинилисяб може і до її повалення, та ждали, поки німці заберуться до свого загроженого з заходу „фатерлянду". Німці, нехай собі вже і зґанґреновані большевицькою аґітацією, все ще уявляли собою страшну силу для безборонного українського села і могли залити країну кровю і залізом.

(Дальше буде).

Не люблять.

— Я того Зварича не люблю.

— І я ні.

— І ти? А скільки ти йому винен?

Степан Мусійчук.

СОЮЗОВЦЯМ 274. ВІД. В ЙОНҐСТАВНІ, ОГАЙО

Там, де темні бори, де гори Карпати,
Де села підгірські у долах видніють,
Там вас колисали малі курні хати,
Що й нині в згадках в вас і в снах ваших мріють.

Там сонце вкраїнське світило вам з неба,
Пестило вас, гріло, як мати дитину,
А мачуха-доля в життя всіх турботах
Вас вигнала звідти в далеку чужину.

Від гір, полонин і від праці у полі,
Пішли ви за море зарібків шукати,
У майни й сталівні пішли ви по долю,
При жарі-залізі пішли гарувати.

І ви гарували, вам пухли тут руки,
А села підгірські вам в снах все стояли,
Туди ви летіли в тузі, серед скуки,
До батька і неньки вернутись бажали.

Та доля лукава вас там не пустила,
Чужина за рідних отут вас приняла,
Бо блисло вам світло, мов іскра щаслива,
Вам рідне тут сонце долю просіяло.

Союз Український вам стався за батька,
Вкруг нього усі ви зеднались як діти,
Він в смутку в чужині за вас став тут дбати,
Щоб душу і серце ваше підкріпити.

Прапор український й прапор Вашинґтона
Згорнув вас до себе, дітей України,
Вам і дітям вашим він є охорона
І вже не смутна вам чужа ця країна.

В Союзі ми силу до праці важкої,
Розраду і втіху знаходимо нині,
В Союзі ми щастя і волі святої
Шукаємо своїй Неньці Україні.

В Союзі сам Господь нас благословляє
У праці для роду на рідному полі,
В Союзі з нас кожний надію плекає
Діждати Вкраїни — Держави і Волі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БРІСТОЛ, ПА.

Відкриття Народнього Дому.

Дня 19. червня ц. р. відбулося у нас відкриття Народнього Дому і Клюбу, на яке прибули місцеві і позамісцеві гості. Предсідник Ю. Оседерчук попросив гостей до стола і відкрив вечерок. Після цього він покликав інших бесідників до слова, як: п. Онищука з Нюарку, п. Масного, п. Караїма. Кожний з них висказав свою радість з приводу цього, що така маленька брістольська громада зуміла придбати свою власну домівку. Михайло Головатий побажав їй успіху в громадській роботі для добра свого народу. Романа Карбівника, що також забирав голос, присутні приняли грімкими оплесками, як щирого приятеля, що багато своїм трудом причинився до відкриття цього дому. Р. Карбівник побажав брістольській громаді найкращих успіхів. При кінці говорила М. Головата і згадала про життя наших сестер і братів у Рідним Краю під гнетом наїзників і закликала зложити жертви на таку народню ціль, яку присутні вважатимуть найвідповіднішою. Далі вона завзивала українське жіноцтво ставати в ряди своїх жіночих організацій. Як приклад до цього бесідниця ставила наших жінок - селянок у старім краю, де вони, не звертаючи уваги на великий гнет ворогів, десятками тисяч горнуться до своїх організацій. А ми тут на вільній землі маємо добру нагоду творити своє організоване життя, а не все користаємо з тої нагоди. Вслід за тим бесідниця закликала відразу створити відділ Союзу Українок імени Олени Кисілевської. Приявні жінки радо відгукнулись на те і зараз вступило 11 жінок. Вибрано також уряд, до якого ввійшли: Євдокія Сидорська, предсідниця; Анна Розак, писарка; Анна Антиш, скарбничка.

Слід зазначити, що брістольська громада, відкриваючи свій Народній Дім, зробила тим велику прислугу собі і своїм дітям набудуче. Тепер вони можуть учити своїх дітей української мови, писання, танців, пісні — не по чужих домах, тільки у своїм власнім. Також треба додати, що брістольці у своїй значній більшості належать до У. Н. Союзу. Вони дорожать тою інституцією, бо вона неодному з них у тяжкім положенні принесла поміч, неодній вдові і сироті сльозу втерла.

Збірка принесла $9.45, які переслано через Обєднання по половині на політичних вязнів та для матерей Біласа і Данилишина. Зложили по $1: Р. Карбівник, М. Головатий, О. Бабяк, Ю. Оседерчук, Сидорський, Караїм, Масний; по 50 ц.: Онищук, Муха; по 25 ц.: Закотинський, Каспер, Цалковський, Антиш. Збіркою занялися: пані Оседерчук і п. Масний.

Присутня.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Дещо про пасейських лемків.

В Пасейку є чимало лемків. Та, на жаль, більша половина з них іще далі називає себе „рускими". Лише менша половина це свідомі українські громадяни, які беруть активну участь в обох українських церковних громадах, а також є діяльні в світськім громадськім житті.

З одного боку це сумне, що не всі лемки є свідомі українці, та з другого боку нема що тим дуже журитись, бо ця справа всетаки що року зміняється на краще. Що року та свідома частина, що знає, що лемки це частина великого українського народу, стало зростає.

Добре зробила Організація Оборони Лемківщини, що на 17. липня ц. р. приготовляє „День українських лемків". Це поможе просвітити неодного з тих, що до українців іще себе не зачисляє.

Нині вороги наступають з усіх сторін на український нарід, включаючи лемків. Вони хочуть нас усіх змести з лиця землі. Тому ми всі, цілий український нарід, мусимо горнутися разом і відперти наступ ворогів.

Дмитро Финьканин.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Союзовий Здвиг.

В присутності урядників сімох відділів У. Н. Союзу на чергових зборах Комітету Відділів У. Н. С. 5. липня ц. р. приявні нарадувались, якби найкраще вивести „Союзовий Здвиг", приготований на 28. серпня ц. р. в Улмер Парку, в Брукліні.

Предсідник Комітету Відділів У. Н. С., Е. Ляхович, відкрив збори і сказав, що ця справа добре поступає вперед. Парк уже задаткований, тикети вироблені, найбільші нюйорські хори запрошені до участи. Приступлено до дискусії над програмою. П. Луців і І. Гузар заявили, що згідно з ухвалою попередніх зборів вони переговорили з диригентами хорів, і два хори згодились взяти участь. Далі обговорено справу бесідників і рішено запросити до головних промов п. Д. Галичина до української промови, в якій він мав би розказати про всі моральні і матеріяльні користі, які дістають члени У. Н. Союзу з приналежности до тої організації. Подібне мав би розказати англійською мовою другий головний бесідник, на якого рішено просити адв. М. Пізнака з Ню Йорку. Також коротку промову виголосить представник новозорганізованої молодечої спортової дружини. Рішено постаратися, щоби промови були передані в кожний куток через голосники, а також щоб вони не були дуже довгі, бо це мучить людей.

Далі розвинулась обширна дискусія над переведенням дефіляди відділів враз з прапорами. На внесок п. Гузара рішено всіх членів уставити так, щоб на переді йшли всі хоругви з прапорами, по них діти, молодечі члени У. Н. Союзу, які кожний відділ повинен у зорганізованім порядку привести на цей здвиг. Далі йшлиб члени всіх відділів У. Н. С., а на кінець в однострях пішлаб спортова молодеча дружина.

Рішено також чергові збори Комітету скликати на 29. липня, на 8 год. вечором, до Народнього Дому при 6 вул. На ті збори всі відділи крім своїх відділових урядників мають прислати більшу чи меншу скількість людей, залежно від величини відділу, які мали би помогти в ріжній роботі в день Здвигу.

Отсі відділи зложили свої грошеві підмоги для спортової дружини: „Дністер" $25, (а ще обіцяв зложити $25), 204 відділ $25 (обіцяв іще $15); 130 відділ $25; 184 від. $10.

Збори також ухвалили звернутися до всіх відділів У. Н. Союзу з закликом, щоб вони совісно занялись розпроданням тикетів на той Здвиг. Ціна тикету 35 ц.

За Комітет Відділів У. Н. С.: **Е. Ляхович**, предсідник; **М. Галан**, касір; **П. Кучма**, секр.

КНЯЗЬ І ГУБЕРНАТОР.

Бертіль, син шведського наслідника престола, розмовляє з нюйорським губернатором Гербертом Ліменом підчас врочистого бенкету, влаштованого 1,000 гостям для відсвяткування заложення першої шведської кольонії в Америці. Князь заступав свого батька, що через недугу не міг сповняти свої офіціяльних обовязків.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ВІДВІДИН ГРОМАДИ ОЛИФАНТ.

Прийшов "Форт оф Джулай". Усі кудись вибираються. І я з нашим асторійським громадянином, І. Бушуком, махнули автомобілем через Ню Джерзі в Пенсильвенію і заглянули до міста Олифант, Па. Колись було воно малою оселею, а тепер це гарне і чисте місто, що має приблизно 12,000 мешканців, з котрих яких 5,400 осіб є українського роду. Тут в Олифанті кладено колись і ті перші основи, на яких побудовано наш У. Н. Союз. Тут і "Свобода" переходила свої "народини".

Колись там була одна церковна громада. Тепер є їх три: одна греко-католицька і дві православні (одна "карпаторуська", а друга "російська"). Та найкраще зорганізованою є українська греко-католицька парохія, що має прекрасну церкву, гарний парохіяльний дім і найкращу нашу парохіяльну школу в Америці, якої будова й уладження коштує понад $60,000. Шкільна саля має понад півтори тисячі крісел, прекрасну сцену і гарне уладження.

Місто Олифант відоме з того, що тут ми мали першого українця в Америці, котрий був "борджесом", себто посадником міста. Був ним довгий час п. Юрій Хиляк, а тепер займає це місце також наш чоловік, молодий іще віком п. Андій Блоня. Головним контрольором міста є добре нам відомий п. Демко Хомин, міським секретарем є молодий українець п. Г. Митренко. Предсідником міських радних є наш чоловік п. Іван Русин. Радними міста є такі українці: Михайло Пушкач і Степан Драган. У шкільній директорії є українці: Ярослав Гундич, Нестор Хиляк, Іван Пирко. Скарбником Шкільної Ради є відомий українець п. Іван В. Турко.

Чи не приємно було про те все довідатись? Уже за те саме варто було сюди приїхати. А тут повно знайомих з давніх літ, коли то ще про нас мало хто чув.

Ще згадаю і за наших професіоналістів у громаді. Є ними: д-р Іван Кульчицький, д-р Качмарик, д-р Качмарик, д-р Юрій Кульчицький і адв. А. Даньо. В публичних школах учителюють такі наші сили: Іван Митренко, Юрій Вільха, Юрко Кропилян, Мартин Пиш, Качмарчик (у гай скул), Юстап Куцаб та інші. Місцевим українським учителем і диригентом хору є фахівець п. Сорочинський.

Олифант є також осідком запоморової організації "Згода Братства", що тепер лучиться з нашим У. Н. Союзом. Тут виходить "Нове Життя".

Все те я відвідав і наговорився зо своїми старими знайомими, пригадуючи собі ті часи, коли десятки літ тому ми зачинали розбудовувати оте наше життя, яке так гарно тепер розцвітається.

Михайло Беля.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

МІЛВІЛ, Н. ДЖ.

Організаційні збори.

Дня 26. червня відбулися збори таких відділів У. Н. Союзу: 347, 331 і 307. Наради скликали делегати Тимчій і Замойський в ціли вироблення пляну організування молоді. На збори прибуло поважне число членів, місцевих і позамісцевих. Предсідник 331 від., гром. Замойський, відкрив наради, пояснив їх ціль і привитав головного рек. секретаря, Д. Галичина. Гром. Тимчій говорив про труднощі в організуванні членів, а головно молоді. Зазначив, що таки найбільшою перешкодою є наше недовіря до своїх. Гром. І. Найда заохочував молодь ставати в українські зорганізовані ряди. Англійською мовою заговорив до молоді гром. Д. Романюк, предсідник 347 відділу. Про потребу поширення організаційної праці говорив гром. М. Ключка. А потім забрав слово головний рек. секретар У. Н. Союзу. Він сказав між іншим і те, що коли молодь сама ще не розуміє як слід цінностей У. Н. Союзу, то треба старшим доложити особливого труду, щоб ту молодь таки дістати до Союзу, бо цього вимагає добро української справи. Далі виясннював бесідник, у чому лежить фінансова сила У. Н. Союзу. Закінчив тим, що треба таки йти від хати до хати і в той спосіб здобувати членів. До цеї ідейної й організаційної праці вибрано громадян А. Романюка і С. Патена.

Забирали ще голос у дискусії: С. Патен, М. Горін, П. Чопек, Витяж і Аркатий з Вилйемставну. На тему злуки обидвох відділів говорив гром. Замойський. Всі присутні виявили своїм поведенням, що задоволені з ходу нарад. Тому є надія, що тепер таки вдасться приєднати до Союзу більше нових членів. Наради закінчено відспіванням українського гимну.

Секретарювали: А. Романюк українською мовою і М. Ковальська англійською.

А. Романюк, секр.

Відкрив копальню вугілля.

„Добродію, що це, має значити? У вашому городі є викопана діра, що сягає аж до моєї пивниці з вугіллям".

„Ах, мій Боже! А я від року був певний, що відкрив поклади вугілля".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БРУКЛИН. Н. Й.

Відповідь московським катам.

Замісць вінка на могилу полк. Е. Коновальця приявні членк на зборах Українського Національного Дому в Брукліні 29. травня зложили датки на визвольну боротьбу в сумі $50.75. Жертвували по $1: Ю. Павчак, А. Отенбрайт, Н. Цибрівський, Л. Кісь, А. Гавришко, І. Стахів, С. Верблянський, І. Мудрик, Б. Малицький, мол., С. Михайлюк, І. Костів, В. Кравець, Н. Сторожук, М. Воличинська, І. Біжко, М. Поворозник, Г. Сидорко, М. Кіт, Т. Сорока, В. Савицький, П. Корейко, П. Дубовецький, П. Дикий, М. Баглай, Кат. Комаринець, Д. К. Синюта; П. Пелех 85 ц.; по 50 ц.: А. Щербінська, Матіяшек. Членки Союзу Українок на своїх зборах того самого дня зложили по $1: Анна Бодак, П. Курило, А. Палащук, А. Гудима, П. Бурдяк, Шарко, А. Брикович, А. Федорищин, М. Завалюк, П. Квас, Т. Мудрик, К. Баран; П. Баглаєвич 50 ц.; по 25 ц.: М. Масник, А. Підгірна, В. Матіяшек, М. Сидорко. На балі бр. св. Николая, від. 293 У. Н. Союзу, зложили по $1: І. Ластовецький, П. Рибка, М. Рибак, О. Е. Тишка, Г. Филипяк; дрібними $3.25. Разом $50.70.

Не велика це жертва, зібрана в поспіху, та нехай вона буде відповіддю московським катам.

Ю. П.

—o—

ІСТ БОФАЛО, Н. Й.

Для інвалідів.

В неділю, 12. червня, о. Ф. Бонн відправив в укр. греко-кат. церкві св. Николая з нагоди Зелених Свят панахиду за поляглих українських борців. Переведено в церкві збірку, яка принесла $14.50, а яку вислано до Обєднання з призначенням на допомогу українським інвалідам.

П. Володка.

—o—

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

З хрестин на визвольну боротьбу.

Дня 12. червня ц. р. Тома і Пазька Вівчар справляли хрестини в салі У. Н. Дому. При гарній забаві гості не забули і про Рідний Край та зложили жертви на визвольну боротьбу. Жертвували по $1: о. І. Шнурер, Т. Стриєк, І. Драбич, І. Погорецький, Й. Франків, І. Кравецький, Н. Микитюк; по 50 ц.: Д. Поцентелюк, Т. Вівчар, І. Копек, М. Копек, М. Русин, М. Чапор, Н. Паламар; по 25 ц.: П. Корчинський, Дж. Кравлі, М. Басій, М. Конікевич, М. Трицицький, М. Бобак, Н. Ґаврида, З. Рекрутяк, А. Постушак, Разом $12.75, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Н. Паламар.

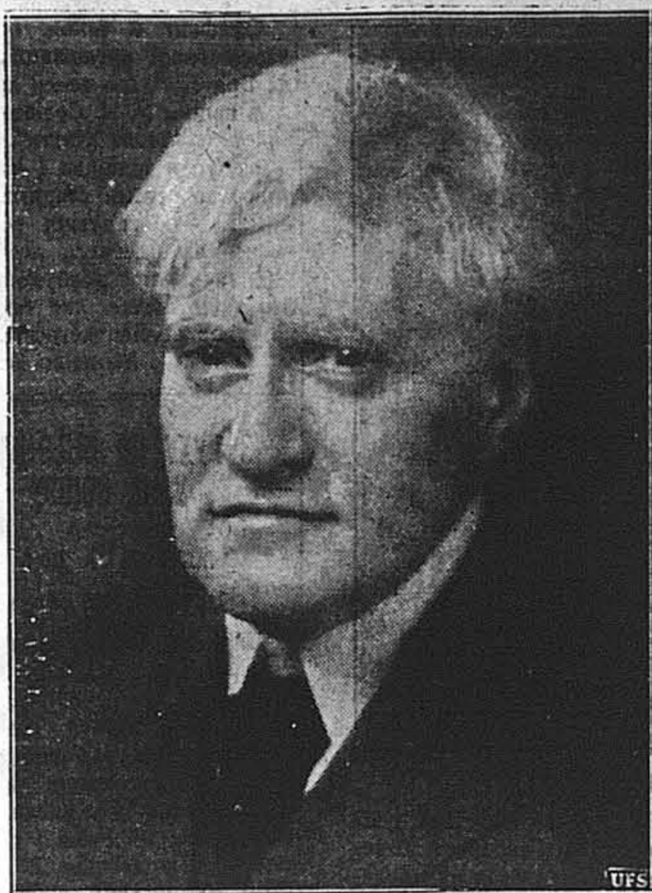
—o—

КЛІВЛЕНД, О.

В память полк. Е. Коновальця.

Заходом братніх відділів ОДВУ, МУН і Ч.Х. відправлено в неділю, 12 червня ц. р., в укр. гр.-кат. церкві панахиду по бл. п. полк. Е. Коновальці. Зо сльозами в очах наш парох, о. В. Мереньків, передав сумну вістку про смерть великого сина України й підніс його заслуги для української нації. Підчас панахиди переведено збірку на визвольну боротьбу, котра принесла $46.71. Зложили по $1: Д. Шмагала, Н. Страп, В. Цвірчак, К. Білик, Сушельницька, М. Маковський, М. Паліна, О. Шалапій, П. Пацула, І. Бзіль, А. Щепко, А. Бураковська, А. Хміль, М. Кавалець, Р. Кокоць, П. Іваночко; по 50 ц.: І. Сподар, Бобечко, П. Різун, Кліщинський, В. Женчок, П. Липян, Д. Дарош, Попович, Й. Труш, Н. Декан, Д. Загута, С. Когут, А. Нагірна, Ю. Футрик, С. Пацула, Т. Оліяр, В. Піндур, В. Махнич.

Н. Декан.

ПОМЕР ВЕЛИКИЙ ПРАВНИК.

У суботу, 9. липня, помер на недугу серця Бенджемин Н. Кардозо, член Найвищого Суду Злучених Держав. Він був звісний як ліберал, котрий своїм становищем при вирішуванні ріжних справ Найвищим Судом причинився немало до встановлення й захоронення ріжних вольностей для мешканців Злучених Держав.

НЕБЕЗПЕЧНА ПУШКА.

В кооперативній крамниці „Надія" в Черневій, мостиського повіту, вже від кількох літ висіла на стіні пушка „Рідної Школи", до якої свідомі громадяни кидали добровільні свої жертви. Дня 4-го червня ц. р. командант постерунку у Старяві забрав цю пушку з грішми. Цікаво, чи те саме сталося з пушкою ТШЛ?

Шопенгаверова ґеніяльність.

Славний фільософ Шопенгавер казав, що першою умовою ґеніяльности є добрий шлунок. За приклад ставив себе, бо все мав добрий апетит.

Одної днини їв фільософ у ресторані обід. При другім столику сиділи два громадяни і подивляли фільософа.

— Алеж з того Шопенгавера прожора, — сказав півголосом один, — він їсть за трьох!

— Але й думає за трьох, — відповів Шопенгавер, що зачув ту заввагу.

—o—

Купецька ввічливість

Розендуфт каже, що запорукою успіху є купецька ввічливість і терпеливість. Та вкінці і його випровадив з рівноваги один впертий довжник. Тоді Розендуфт написав до нього чемного листа:

„Високоповажаний Пане! Хто набрав в мене цілу копицю товарів і не заплатив? — Ви. Хто прирік, що заплатить мені до трьох місяців? — Ви. А хто ще й по шестий місяць не заплатив? — Ви. Хто є шахраєм і злодієм? Ваш відданий Гозендуфт".

—o—

Непорозумілися.

— Чи ця фіґурка з мітольоґії?

— Ні, з порцеляни.

ВІДОЗВА

до односельчан Устечка, пов. Заліщики.

Комітет будови Народнього Дому в Устечку, пов. Заліщики, переслав до односельчан в Америці таку відозву:

"Бажаючи не оставатись позаду інших сіл, які розгортають свою працю на просвітнім, культурнім і економічнім полі, ми також узялися до будови свого Народнього Дому, в якім були би приміщені українські установи. Будова цього дому була започаткована ще в 1914 р. і колиб не війна, то цілком певно булаб уже давно скінчена. По війні внаслідок знищення і ріжних перепон будови вже не відновлювано, а місцева читальня "Просвіти" примістилась у малій, ново закупленій хатинці.

"Та скоро місцеві українські громадяни побачили, що мала хатинка далеко не вистарчає для приміщення місцевих громадських установ і вслід за тим почали думати над будовою нового, більшого будинку, зглядно над продовжуванням будови того будинку, який розпочато ще в 1914 році.

"У висліді цього розпочалася будова. Вже вибудувано мури, поставлено верх, іще не покритий. Та фонди вичерпалися зовсім, жертвенність змаліла і дальша будова прининилась. Комітет будови став безрадний.

"Супроти того нема в нас іншого вигляду, як той, щоб звернутися до наших односельчан в Америці з проханням допомогти жертвами докінчити будову. Ми покладаємо на Вас велику надію. Віримо, що Ви зрозумієте вагу цього діла, і не лише самі зложите по змозі свою жертву, але переведете збірки і серед інших українських громадян, які мають щире українське серце. Підписані: **Р. Довганюк,** голова; **Д. Давибіда,** секретар".

Всід за тим письмом в Америці, в Ню Йорку, створився тимчасовий комітет помочи будові Народнього Дому в селі Устечко. Від себе комітет також взиває всіх односельчан, щоб поспішили з жертвами, а також щоб потворили в своїх місцевостях комітети помочі.

Як ми колись покидали Рідний Край і їхали в Америку, то ціле село відпроваджувало нас у далеку дорогу. Ми прощалися, плакали й обіцювали ніколи їх не забувати, а вразі потреби і їм помогти. Тепер є власне найкраща нагода додержати цеї обіцянки.

В інших сусідніх селах уже є побудовані гарні Народні Доми, на які складали жертви односельчани в Америці. Тільки наше село полишилось у тому відношенні позаду. Правда, в нашім селі є маленька хата, в якій міститься читальня, але та хата цілком замала, щоб примістити ріжні народні установи, головно молодь, яка горнеться до своїх інституцій. Вона почала будову великого дому, але спинилася з браку фондів. Ті фонди ми мусимо зібрати. Всі односельчани, без огляду на те, де вони знаходяться, повинні в тім напрямку співпрацювати. Жертви можна слати або впрост до читальні в Устечку, або на адресу нашого касієра.

Іван Задорожний, голова; **Евстахій Скоревич,** секретар;

Олекса Кибюк, касієр,
2257 — 97 St., East Elmhurst,
L. I., N. Y.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(39)

Хоч положення трійці не було завидне, то проте були врятовані від безпосередньої небезпеки, а саме від льва. Крім того Івона була відлучена від дикунів та покищо дикуни не знали, де вона. А це був великий поступ до кращого. Хлопці взяли дівчину до середини і потішали її. Притім вони вживали французької мови, яку знали дуже мало.

Нагло дівчина перервала свій плач і крізь сльози засміялась. А по хвилі вона заговорила поправною анґлійською мовою: „Прошу вас, говоріть по анґлійськи, бо ваша францужчина така смішна"... Хлопці дуже зраділи. „То ти розумієш по анґлійськи?" — закричали вони враз. А далі почали випитувати її, чи вона вміє добре дряпатись по деревах.

Бо, говорили вони, їх одиноке спасіння є на деревах. Тільки по верхах дерев, не опускаючись униз, можуть вони добитись назад до цивілізованої оселі. Дівчина поспішно відповіла, що вона вміє добре дряпатись по деревах, бо, не звертаючи уваґи на осторогі родичів, вона любила цей спорт. „Я е, як це ви по анґлійськи говорите, дівчур", сказала вона.

Нагло вона споважніла і промовила: „Але ми відразу пускаймося в дорогу. Бо ще є далеко більша небезпека ніж льви. Дикуни, як тільки пробудяться і побачать, що мене нема, пустяться в погоню. А коли нас зловлять, то цілком певно одного з вас пожертвують своєму божкові. А хто зна, чи й не обох нараз". Після цього всі вони пустились у дорогу.